VERSLAG

Vergadering
Raadscommissie Ruimtelijke Ordening en Projecten
11 januari 2023

Index verslag vergadering raadscommissie Ruimtelijke Ordening en Projecten Woensdag 11 januari 2023

Algemeen

1.	Opening en vaststellen agenda	3
2.	Mededelingen van de voorzitter	3
3.	Mededelingen en toezeggingen van wethouder Walters (inclusief de vragen naar aanleiding van de prioriteitenagenda en mededelingen inzake regionale aangelegenheden)	3
4.	Beeldvorming Concept Omgevingsvisie	3
5.	Oordeelsvorming Concept Omgevingsvisie	7

RAADSCOMMISSIE RUIMTELIJKE ORDENING EN PROJECTEN
WOENSDAG 11 JANUARI 2023

Locatie: raadzaal
Voorzitter: mw. V. Wesselink
Griffier: mw. W.G.J. Drenth

Aanwezigen bij aanvang:
fracties: Hart voor Hilversum: H. Koç; D66: R.H. van Grieken; VVD: mw. H.M.G.J. van de Linde; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: T. de Jong; Democraten Hilversum: R.J.H. Docter; PvdA: mw. J. Kalk; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: B. Nanninga; BVNL: mw. F. Durlacher.
College: mw. K.J. Walters, wethouder.

1. Vaststellen agenda (0.0)
De **voorzitter** opent de commissievergadering en heet iedereen welkom.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen van de voorzitter
Er zijn geen mededelingen.

3. Mededelingen en toezeggingen wethouder Walters (inclusief de vragen naar aanleiding van de prioriteitenagenda en mededelingen inzake regionale aangelegenheden)(01.41)
Democraten Hilversum:
- had een mededeling verwacht over de uitkomst van het portefeuillehoudersoverleg van de regio, waar de regiopropositie in het kader van BO MIRT is besproken; wethouder **Walters** reageert dat de regio heeft gezegd een goed verhaal te maken richting het MIRT over waarin de regio sterk is wat betreft de positie in de MRA; de regio kan zich wat dat betreft nog verstevigen.

4. Beeldvorming Concept Omgevingsvisie (0.2)
Woordvoerders:
fracties: fracties: Hart voor Hilversum: H. Koç; D66: R.H. van Grieken; VVD: mw. H.M.G.J. van de Linde; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: T. de Jong en D.E.O. Streutker; Democraten Hilversum: R.J.H. Docter; PvdA: mw. J. Kalk; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: B. Nanninga; BVNL: mw. F. Durlacher.
College: mw. K.J. Walters, wethouder.
Ambtelijke ondersteuning: E. Bakker.

De **SP**:
- vraagt hoe het afwaarderen van de Centrumring wordt gezien in relatie tot het verleggen ervan (bladzijde 80); wethouder **Walters** licht toe dat het afwaarderen te maken heeft met het verlagen van de snelheid tot maximaal 30 km per uur;
- is van opvatting dat het verleggen van de Centrumring juist een opwaardering is; wethouder **Walters** vindt de Centrumring minder effectief als die langer wordt; in dezen gaat het om het verminderen van snelheid.

De **ChristenUnie**:
- vraagt of de omgevingsvisie wordt aangepast ingeval de raad amendementen aanneemt; wethouder **Walters** weet dat de raad heeft gevraagd om een tussenstap; eventuele amendementen worden verwerkt en vervolgens is het aan het college om de concept-omgevingsvisie in inspraak te brengen; niet amenderen zou eventueel ook kunnen als men

eerst wil zien hoe inwoners erover denken; amenderingen na een inspraakronde kan betekenen dat die inspraakronde moet worden herhaald;

- **Hart voor Hilversum** informeert of ook een inspraakbijeenkomst wordt gehouden en wanneer die plaatsvindt; wethouder **Walters** legt de concept-omgevingsvisie eind februari 2023 ter inzage en kondigt aan op 9 maart 2023 een stadsgesprek daarover te laten houden;
- **GroenLinks** vraagt of de raad thema's kan aandragen voor dat stadsgesprek; wethouder **Walters** hoort graag welke twee of drie thema's de raad voor een stadsgesprek aan de orde wil laten stellen;
- **GroenLinks** informeert of er al een programma is voor het stadsgesprek; wethouder **Walters** heeft de thema's voor het stadsgesprek nog niet doorgesproken; de raad kan het college voeden met twee of drie onderwerpen/thema's voor het stadsgesprek.

Het **CDA**:

- begrijpt dat de concept-omgevingsvisie na amendementen nog eens ter inzage moet komen en vraagt bij welk aantal amendementen dat het geval zal zijn; wethouder **Walters** wil die inspraakronde bijvoorbeeld herhalen bij een substantieel ander aantal woningen; het moet dus gaan om majeure zaken.
- de **PvdA** vraagt of de kritische noten van Arcadis over bijvoorbeeld de plan-MER majeure wijzigingen betreft; wethouder **Walters** vindt die kritische noten logisch; sommige dingen gebeuren echter stap voor stap;
- de **PvdA** wil weten of het voldoen aan klimaatdoelen een majeure verandering betreft; wethouder **Walters** bevestigt dat; het college wil echter meters maken m.b.t. energietransitie bij de transitievisie warmte;
- de **PvdA** is verder benieuwd hoe de wethouder aankijkt tegen kritische punten van Arcadis; wethouder **Walters** merkt op dat de raad met het college bepaalt wat majeur is; landelijk ziet men dat men klimaatdoelen niet haalt;
- de **VVD** herinnert aan het vaststellen van een plan van aanpak, waarin is gezegd wezenlijke dingen nu in de concept-omgevingsvisie op te nemen en daarop inspraak te laten plegen;
- **Democraten Hilversum** erkent dat na majeure wijzigingen de visie opnieuw in inspraak moet komen.

Hart voor Hilversum:

- vraagt of het stuk een carte blanche voor het college is of de raad altijd het laatste woord blijft houden; wethouder **Walters** gaat het om de omgevingsvisie, waarna een omgevingsplan wordt gemaakt, vergelijkbaar met een bestemmingsplan; dat stelt de raad ook vast; er verandert dus niet zoveel.

GroenLinks:

- vraagt hoe wordt gezorgd dat de voorzieningen overall in Hilversum kloppen; wethouder **Walters** wil daarnaar nog nader kijken en die komen deels terug in de woonzorgvisie; ook in het algemeen wil zij daarover nog nadenken.
- **Democraten Hilversum** wil weten hoe gebiedsvisies kloppen met de omgevingsvisie; de omgevingsvisie zou het kader moeten zijn; wethouder **Walters** gaat dat nog verder uitwerken; deels wordt dat geregeld in de omgevingsvisie,
- het **CDA** vraagt op welke plekken samenkomen, zoals huisartsen en horeca, is voorzien in de wijken en op welke wijze die in de omgevingsvisie worden geregeld, zodat er ook cohesie is tussen de wijken; wethouder **Walters** wijst op een kaart waarop alle voorzieningen staan; er is nog een tekort aan met name onderwijsvoorzieningen, maar ook aan voorzieningen op het gebied van welzijn en zorg; over horeca heeft de coalitie gezegd dat er in de wijken meer kan; een ruimteclaim wordt ingevuld door in verschillende gebiedsagenda's te kijken wat mogelijk is;

- de **PvdA** vraagt hoe media, zorg en praktische beroepen in het hoger onderwijs worden ingebracht en of die met een gerichte strategie worden aangepakt; wethouder **Walters** is nu al bezig met proberen het hoger onderwijs naar Hilversum te halen en kan zich ook voorstellen dat dat op het gebied van zorg en gezondheid gebeurt; zij kijkt daarbij naar hoger onderwijs dat past bij de kernpunten in de economie.

D66:
- vraagt of al is nagedacht hoe participatie wordt aangepakt in een gebied na vaststelling van de omgevingsvisie; wethouder **Walters** vertelt eerst de kernpunten van de omgevingsvisie, maar geeft ook de ruimte voor wat mensen willen; elke vier jaar bij een nieuwe coalitie zal de omgevingsvisie worden geactualiseerd.

De **ChristenUnie**:
- informeert hoe de religieuze voorzieningen en initiatieven in de wijk zijn meegenomen; wethouder **Walters** heeft kerken en moskeeën in kaart gebracht, maar daarover niet echt veel uitspraken gedaan; om zaken te faciliteren is meer nodig;

Hart voor Hilversum:
- vindt balans een sleutelwoord bij alle plannen die de gemeente voor ogen heeft; in wijken zijn weinig wijkagenten zichtbaar; woningbouw heeft ook effect op veiligheid; wethouder **Walters** wijst op het hoofdstuk over veiligheid in de plan-MER; zaken zijn niet alleen aan de gemeente om te regelen; veiligheid is te regelen in het integraal veiligheidsplan;
- vraagt wat er uit een haalbaarheidstoets kan komen; wethouder **Walters** antwoordt dat er die toe kan leiden dat bijvoorbeeld bij veiligheid een extra plan moet komen.

Het **CDA**:
- informeert hoe fluïde de omgevingsvisie door de tijd heen is; wethouder **Walters** verwijst daarvoor naar hoofdstuk 5 over monitoring; grote wijzigingen zorgen meteen voor een aanpassing en andere wijzigingen worden eens per vier jaar aangebracht;
- informeert naar participatie; wethouder **Walters** maakt tevoren een participatieplan als zij de wijk ingaat; de raad is altijd aan zet als de wijk iets wil;
    - **Democraten Hilversum** meent dat de bedoeling van de wetgever was om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving voor de langere termijn vast te leggen, dus niet elke vier jaar kijken wat er dan actueel is; wethouder **Walters** stelt dat de bedoeling van de omgevingsvisie is dat die een tijd mee kan; het is ook een politiek document en als een nieuw college een andere richting opgaat behoeft de omgevingsvisie wel een aanpassing.

BVNL:
- is benieuwd of er zicht is op wanneer, hoe en door wie de ruimteclaim door mobiliteit en parkeren is te berekenen; wethouder **Walters** heeft daar geen onderzoek voor klaar staan en beschikt daarom dus niet over een doorrekening.

Democraten Hilversum:
- vraagt waarom de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) niet om advies is gevraagd voor tervisielegging en hoe de kindergemeenteraad wordt betrokken; wethouder **Walters** herinnert aan een kindertraject op alle scholen; kinderen hebben nagedacht over de toekomst van Hilversum; de raadsopdracht was met een omgevingsvisie te komen, waarna de raad zou kijken hoe of wat; de opdracht van de raad aan het college was om met een concept-omgevingsvisie naar de raad te komen; als de raad vraagt om advies van de ARK, dan zal zij dat advies navragen.

De **PvdA**:

- vraagt waarom kansengelijkheid en inclusiviteit niet als vijfde politieke keuze een plek zijn gegeven; wethouder **Walters** heeft dat niet gedaan op basis van eerdere discussies; het onderwerp kwam in de denkrichting niet expliciet naar voren;
- meent dat de Omgevingswet breder zou moeten zijn dan ruimtelijke ordening en ook zou moeten gaan over het creëren van een gelijkwaardige samenleving; wellicht moeten raad en college met dat aspect nog moet gaan oefenen;
- daagt de raad uit om nog iets men kansengelijkheid en inclusiviteit te doen.

Het **CDA**:
- ziet een nieuwe/andere wijkindeling en informeert naar het voordeel van de nieuwe indeling en of men daarmee meer raakt; de heer **Bakker** geeft aan dat geen nieuwe wijkindeling is voorgesteld; soms zijn er ruimtelijk en sociaal andere samenhangen die over de grenzen van de huidige wijken heen lopen; het voorstel is meer een opzetje naar een discussie; wethouder **Walters** denkt dat in vlekken dezelfde trends spelen; wijkindelingen worden niet aangepast.

D66:
- vraagt of de enige reden om vast te houden aan bouwhoogten het illusielandschap is; wethouder **Walters** houdt aan bouwhoogten vast vanwege verschillende gedefinieerde hoogten in wijken, die eigenlijk nog steeds gelden; het betreft dus ook passendheid van bouwhoogten bij wijken naast het illusielandschap; iets meer hoogte bij de OV-knooppunten is voorstelbaar; hoogten zijn niet groter dan in de structuurvisie;
    - **BVNL** meent dat bouwhoogten ook te maken hebben met het altijd zichtbaar zijn van de Vituskerk; wethouder **Walters** houdt daaraan niet vast bij bouwhoogten, maar soms wel bij zichtlijnen;
    - de **PvdA** wil hierover meer duidelijkheid; het **CDA** meent dat de Tv-toren en de Vituskerk landmarks zijn.

De **SP**:
- informeert hoe de wethouder aankijkt tegen kritiek van bewonersorganisaties op de omgevingsvisie; wethouder **Walters** heeft met enkele mensen van de klankbordgroep gesproken en heeft hen gezegd de omgevingsvisie naar bester kunnen te hebben gemaakt; Hilversumse waarden zijn zo goed mogelijk omschreven; gezegd is bij OV-knooppunten hoger te mogen bouwen; uiteindelijk is dat aan de raad;
- hoorde op veel punten kritiek, zoals ook op de energietransitie en vraagt of het college het niet met die kritiek eens is; wethouder **Walters** legt het stuk aan de raad voor om die kritiek ook te beschouwen.

Hart voor Hilversum:
- vraagt wat een stippellijn tussen stad en natuurgebied betekent; wethouder **Walters** zegt een uitleg daarover per mail toe; het gaat kort gezegd om het wandelrondje Hilversum.

BVNL:
- vraagt zich af of daktuinen openbaar groen zijn en of die een ambitie zijn; wethouder **Walters** meent dat groene daken klimaatmaatregelen zijn; als die daktuinen openbaar zijn horen ze bij de groennorm, maar bij particuliere daktuinen is dat niet het geval;
- gaat het erom dat er 105 ha nieuw openbaar groen moet komen en vraagt zich af waar het college dat aantal vandaan tovert; wethouder **Walters** beschikt nu over 59 m² groen per woning, waar 75 m² de norm is; in sommige wijken is het minder groen, zoals in het Centrum en Oost; aan een totale norm heeft men niet zoveel; beter is per wijk streefgetallen te hebben; het college wil zeker meer groen;

Democraten Hilversum:
- vraagt waarom bij de ruimteclaim van woningen en voorzieningen niet uitgegaan is van de groenblauwe referentienorm in plaats van een stedelijke referentienorm; de heer **Bakker** antwoordt dat nog geen voorkeur is uitgesproken;

- begrijpt dat normen in de omgevingsvisie afhankelijk zijn van wat men per wijk wil specificeren.

Het **CDA**:
- wil weten hoe het college de route voor zich ziet naar minder dan één parkeervergunning per woning; wethouder **Walters** heeft die keuze gemaakt vanwege de wens om meer ruimte te creëren voor voetgangers en fietsers; het gaat om deelauto's en meer fietspaden, zoals in de mobiliteitsvisie staat; hoe zij dat gaat bereiken weet zij nog niet;
  - de **SP** vraagt of de maatregel op de J. Geradtsweg voor auto's is bedoeld (blz. 59); wethouder **Walters** zal bekijken of die passage goed is verwoord;
- vraagt op welke wijze de consequenties van een keuze inzichtelijk worden; wethouder **Walters** wijst op nadenken over nieuw parkeerbeleid en innovatieve parkeernormen; er is nog geen sprake van een keiharde norm; wel komt men uit op minder dan 1 parkeervergunning per woning.

Democraten Hilversum:
- is benieuwd waarom de opbrengst van participatie niet met Arcadis is gedeeld; de heer **Bakker** geeft aan dat Arcadis alle stukken heeft gekregen.

Het **CDA**:
- vraagt of de 18 denkrichtingen vanuit de participatie onderdeel van de omgevingsvisie zijn, zoals in één generatie fossielvrij zijn, of die beperkt zijn tot hoofdstuk 4; de heer **Bakker** antwoordt dat alle 18 denkrichtingen in de omgevingsvisie zijn verwerkt; op onderdelen kan er een andere politieke weging over de zwaarte worden gemaakt;
- vraagt wat in één generatie fossielvrij en de implicaties daarvan betekenen, evenals wat men daarvoor moet laten; wethouder **Walters** wil naar de stand van het land kijken; het college stelt voor hard aan de slag te gaan en bij de transitievisie warmte te kijken wat er verder nodig is.

Hart voor Hilversum:
- valt het op dat het aantal huishoudens tot 2040 groeit met een kleine 3.000, wat anders is dan het te realiseren aantal woningen; wethouder **Walters** heeft daarvoor bestaande prognoses gebruikt, waarin de bouw van 6.000 woningen nog niet is verwerkt.

Democraten Hilversum:
- vraagt of het beeld klopt om op sportpark Berestein kantoren te bouwen met op het dak sportvelden; de heer **Bakker** licht toe dat het gaat om innovatief en meervoudig ruimtegebruik;
- vraagt wat zij zich voor moet stellen bij het opheffen van spoorse doorsnijdingen; wethouder **Walters** geeft aan dat het daarbij gaat om bruggen, tunnels en een overgang, maar niet om een tunnel onder de heide.

5. Oordeelsvorming Concept Omgevingsvisie (1.30)

Woordvoerders:
fracties: fracties: Hart voor Hilversum: H. Koç; D66: R.H. van Grieken; VVD: mw. H.M.G.J. van de Linde; GroenLinks: J.A. van Waarden; CDA: T. de Jong; Democraten Hilversum: R..J.H. Docter; PvdA: mw. J. Kalk; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: B. Nanninga; BVNL: mw. F. Durlacher.
College: mw. K.J. Walters, wethouder.

De **VVD**:
- kan de kern van de omgevingsvisie goed volgen en herkent de waardering voor het dorpse karakter en stadse voorzieningen;
- is blij met de visie op de wijkgerichte ontwikkeling, het bouwen voor doorstroming en de aandacht voor sport en bewegen;

- heeft als zorgpunt de visie op autobezit en de verwoording daarvan in de omgevingsvisie; is er wel een realistisch beeld op autobezit en -gebruik; de trendverwachting is dat autobezit zal stijgen (bron: Kennisinstituut voor mobiliteitsontwikkeling);
- mist in de omgevingsvisie een visie op de omgang met auto's; paria's maken van autobezitters noemt zij geen goede richting;
- wil laten opschrijven dat herontwikkeling of herstructurering een kans is in wijken;
- mist uitwerking op het gebied van veiligheid en ziet daarvan weinig concrete uitwerking terug; wil dat punt samen met andere fracties bezien.

De **SP**:
- is blij met de uitkomst van de participatie;
- vindt de visie en de maatregelen daaruit volgend echter teleurstellend;
- wil de Centrumring niet verleggen, is voorstander van een onderzoek naar een buurtenergiesysteem en wil meer groen en bomen in versteende wijken, evenals het niet oprekken van de geluidsnormen;
- vindt het goed dat is benoemd dat de verdeling van de welvaart steeds schever wordt, een onderzoek naar de haalbaarheid minimumloon uit te betalen is echter nog niet uitgevoerd;
- stelt dat de gemeente ambities moet tonen en keuzes moet maken, zoals volop inzetten op energietransitie;
- kondigt amendementen aan die duidelijke keuzen maken.

De **ChristenUnie**:
- complimenteert het college met de goed leesbare samenvatting;
- kan zich goeddeels vinden in de omgevingsvisie en herkent de uitkomsten uit de participatie;
- mist in de visie het religieuze erfgoed van geloofsgemeenschappen die een belangrijke bijdrage leveren aan het meedoen in 2040;
- maakt zich zorgen over de niet snel genoeg gaande energietransitie, die vraagt om een efficiënte en collectieve aanpak met de gemeente als regisseur, waarmee men niet zou moeten wachten tot de volgende transitievisie warmte;
- stelt vast dat woningen reserveren voor doelgroepen ten koste gaat van doorstroming en heeft het idee om voorrang te geven aan cruciale beroepen uit de visie te halen;
- wil een scherpere keuze maken voor fietsers, voetgangers en deelmobiliteit;
- stelt dat de fietsbrug over de J. Geradtsweg als maatregel in de omgevingsvisie kan worden geschrapt, omdat die een automaatregel is.

Hart voor Hilversum:
- geeft ook complimenten voor het verrichte werk, ook ten aanzien van burgerparticipatie;
- is gerustgesteld over het gehouden debat en de geuite zorgen;
- vindt de vervolgstappen en de logica daarvan duidelijk;
- kijkt uit naar amendementen om het stuk rijper te maken;
- is tevreden over het hoog in het vaandel houden van de burgerparticipatie en het aan zet komen van de raad.

GroenLinks:
- is het eens met Hilversum Omgevingsvisie Participatie (HOP) dat de visie een stip aan de horizon is, welke stip lastig in honderden pagina's is te zien;
- leest wel een wenkend perspectief; de titel kan beter en de stip aan de horizon duidelijker;
- klinkt het als muziek in de oren dat Hilversum groener en duurzamer zal zijn met minder ruimte voor de auto;
- wil bepaalde thema's beter en scherper benoemen, zoals de druk op de ruimte en de bereikbaarheid, wat vraagt om de rol van de auto scherper aan te zetten;
- wil goede alternatieven voor de auto aanbieden, zoals deelmobiliteit en OV;
- ziet Hilversum als tuinstad met bijbehorende voorzieningen, waarbij gematigde groei nodig is om voorzieningen op peil te houden; binnenstedelijk bouwen kan bij OV-punten en het Circusterrein hoger;

- is optimistisch en heeft zelfvertrouwen voor een groene, duurzame en vitale tuinstad.

BVNL:
- wil kijken wat realistisch is en of ambities financieel haalbaar zijn;
- ziet nog dingen in de visie ontbreken, zodat die nog niet ter inzage kan komen.

Democraten Hilversum:
- noemt als belangrijke kernwaarden die uit de participatie kwamen groen, architectuur en de tuinstad; het voorliggende stuk zet in op verdergaande stedelijke ontwikkeling, waarin de opbrengst van de participatie niet zichtbaar terugkomt: geen toekomstbestendige tuinstad, geen dorp met stadse voorzieningen, maar onrealistische groeiambities ten koste van de omgevings- en milieukwaliteit;
- blijkt uit de plan-MER dat doelen van de omgevingsvisie niet of niet geheel te halen zijn of dat knelpunten met andere doelen strijden; kaders worden nauwelijks gegeven;
- stelt dat het niet de bedoeling van de wet is de omgevingsvisie elke vier jaar te herschrijven;
- stelt vast dat de omgevingsvisie in de buurt komt van 10.000 te bouwen woningen, het aantal extra banen 11.000 wordt en 90.000 m² kantoren erbij komt; ook ontstaat een achterstand op sociale huurwoningen en levensloopbestendige woningen; bouwen in het groen is geen taboe meer en een groennorm ontbreekt; Hilversum voldoet pas in 2040 aan de milieunormen;
- past ervoor met de voorliggende gemankeerde omgevingsvisie het college carte blanche te geven voor ontwikkelingen die geen rekening houden met de opbrengst van participatie;
- voelt er niets voor om met tientallen amendementen in de vele lacunes te voorzien en zo het werk van het college af te maken;
- geeft er de voorkeur aan het stuk terug te verwijzen naar het college met de opdracht om terug te komen met een stuk dat wel recht doet aan de participatieopbrengst en dat wel een passend en overtuigend doelbereik heeft.

De **PvdA**:
- vindt de tevredenheid van het college niet helemaal terecht, gezien de kritische blik van Arcadis; de regio loopt achter bij het opwekken van groene energie en de visie verandert dat niet;
- wil niet doorgaan met de postzegelaanpak op ruimtelijke plannen;
- zet vraagtekens bij het bijdragen van de visie aan een sterkere samenleving;
- is content met het toevoegen van 1.000 betaalbare woningen aan dure wijken;
- vraagt zich af of de visie leidt tot een echte aanpak van kansenongelijkheid;
- ziet de visie tekortschieten op de vraag welke samenleving men wil zijn;
- vindt investeren in wat goed gaat en vergeten de investeren in wat slecht is een manier van denken die de verschillen tussen mensen en wijken en arm en rijk vergroot; die manier van denken en doen is de oorzaak van het gegeven dat steeds meer mensen afhaken, geen geloof meer hebben in het bestuur, de politiek en de instituties; de voorliggende visie is daarop geen antwoord, evenmin als op de vraag hoe energie- en klimaatdoelen wel te halen zijn of wat mobiliteit daadwerkelijk in 2040 betekent;
- ziet de visie niet als de hare.

Het **CDA**:
- reageert positief op de vraag of de visie kan worden vrijgegeven voor inspraak;
- meent dat er meer is dan de denkrichtingen vanuit participatie;
- ziet een stuk van een herkenbaar Hilversum, dorpse karakteristieken met stadse voorzieningen; voorzieningen die per wijk en gebied in samenhang worden beoordeeld; de verbindingen met bestaanszekerheid worden gemaakt, evenals ruimte voor doelgroepen en cruciale beroepen;
- ziet Arcadis een omkering constateren op gebieden die binnen autonome ontwikkeling onder druk zouden staan;
- ziet ook realisme in de omgevingsvisie, waarmee zij blij is;
- mist bij parkeernormen realisme en bij de energietransitie het benoemen en zoeken naar nieuwe technologieën;

- ziet een visie waarin mensen naar elkaar kunnen blijven omzien.

D66:
- vindt dat een redelijk helder stuk voorligt dat handvatten biedt om mee door te gaan;
- stelt dat meer groen realiseren en 6.000 woningen bouwen ingewikkeld is;
- ontkomt daarom niet aan het meer in de hoogte bouwen; wil de visie niet vastpinnen op een hoogte;
- wil kwalitatief goed bouwen en meer harde keuzes maken qua mobiliteit;
- vindt onderwijs in de omgevingsvisie onderbelicht en vraagt daarvoor meer aandacht;
- vraagt ook aandacht voor participatie bij het toegaan naar gebiedsvisies; dit om teleurstelling te voorkomen.

Debat
Het **CDA**:
- vraagt of GroenLinks als stip op de horizon ziet dat mensen moeten fietsen om bij hun auto te komen; **GroenLinks** ziet een transitie van autobezit naar autogebruik en goede alternatieven om ergens te komen in ruil voor een prettiger woonomgeving, waar niet straten vol staan met auto's, maar dat die in transferia en in parkeergarages staan; de uitdaging is om dat zonder dwang te doen;
    - de **PvdA** attendeert op de trend dat het autobezit toeneemt, wat de VVD ook zei;
    - de **VVD** heeft haar bron genoemd die autobezit ziet toenemen; **GroenLinks** ziet in Amsterdam en Utrecht autobezit afnemen, wat leefkwaliteit doet toenemen;
    - **BVNL** vindt het een kunst om autobezit zonder dwang te doen afnemen; **GroenLinks** stelt dat wel goede alternatieven nodig zijn;
    - de **VVD** wijst op het probleem van de doorstroming op de ring; **GroenLinks** snapt dat de heilige koe een hoop losmaakt; uit de participatie blijkt dat het afwaarderen van de auto een wens is; wat zij als een stip aan de horizon ziet;
- informeert naar de prijs om auto's uit het zicht te hebben; wellicht worden auto's een luxe voorziening voor mensen die ze kunnen betalen; **GroenLinks** gaat het om de grote lijn en de beweging dat de auto minder zichtbaar wordt in de openbare ruimte.

De **SP**:
- concludeert uit de participatie dat mensen de rol van de auto willen terugdringen en vraagt of het CDA en de VVD daartegen willen ingaan; het **CDA** gaat niet tegen de participatie in, maar de gemeenteraad weegt belangen, ook belangen van mensen die de auto nodig hebben om naar hun werk te gaan; de **VVD** maakt zich zorgen over het kunnen waarmaken van het wensbeeld in de omgevingsvisie;
    - de **PvdA** wil bij inbreiden kijken naar welke plek de auto nog heeft in een verstedelijkte omgeving; de rol van de auto moet in elke wijk hetzelfde zijn, zowel in Oost als in andere wijken;
    - **D66** constateert dat de stad groeit, waarbij het niet mogelijk is dat het aantal auto's meegroeit; meer auto's en mensen laten kiezen kan niet allebei; de gemeenteraad zal dus actie moeten ondernemen om de stad leefbaar te laten blijven; de **VVD** maakt die keuze al jaren door bij OV-knooppunten woningen te laten bouwen zonder recht op een parkeervergunning; de omgevingsvisie zet de toon wat betreft voor heel Hilversum de auto terug te dringen;
    - de **ChristenUnie** sluit zich aan bij de PvdA en D66, maar sluit niet de ogen voor degenen die afhankelijk zijn van de auto; het bevreemdt haar dan een bepaalde kant op te willen, maar dat nog niet te doen;
    - **BVNL** is niet voor het terugdringen van de auto, maar wil wel alternatieven daarvoor; de minderheid van de participanten kan hun auto's behouden;
    - het **CDA** vindt geen vergunning verstrekken terwijl bestaande woningen er twee hebben niet realistisch;
    - de **PvdA** vindt de klimaatopgave en energietransitie niet losstaan van het autobezit.

De **PvdA**:

- zou een stip op de horizon willen zien betreffende Hilversum te laten stijgen wat betreft energieopwekking; **D66, GroenLinks** en de **SP** steunen de PvdA daarin volledig; het **CDA** vindt dat wat moeilijker, omdat de klimaatopgave en energietransitie een wereldprobleem zijn; de **VVD** geeft voorrang aan betaalbaar wonen, mooie wijken en de kwaliteit van de woonomgeving; klimaat en energie moeten landelijk worden geregeld;
- gaat het er bij de RES om te investeren in plannen, waarmee nog geen kosten gemoeid zijn; het **CDA** stelt dat plannen geen energie opwekken en hoopt dat nieuwe innovatieve technieken een vooruitgang kunnen betekenen;
    - de **ChristenUnie** constateert dat Hilversum achterloopt bij de warmtetransitie (huishoudens van het gas laten afgaan);
    - de **SP** wil onderzoek doen naar alternatieven, zoals een buurtenergiesysteem, zodat doelen eerder te bereiken zijn;
    - **BVNL** wil mensen keuzevrijheid geven en de gemeente niet de regie in handen geven;
    - de **VVD** attendeert erop dat het in dezen gaat om geld dat mensen zelf moeten investeren;
- daagt het CDA uit om niet meer naar het verleden te kijken;

D66:

- vindt het onvermijdelijk om qua woningbouw meer de hoogte in te gaan en wil weten hoe de VVD daarover denkt; voor de **VVD** blijft het uitgangspunt wat dat betreft kwaliteit.

Democraten Hilversum:

- vraagt hoe realistisch de doelen zijn als Arcadis maar een zesde daarvan haalbaar vindt; het **CDA** vindt dat de visie ambitieus moet zijn en denkt dat er weinig doelen zijn die op luchtkastelen zijn gebouwd.

Hart voor Hilversum:

- meent dat bij nieuw te realiseren woningen transformatie van woningen prioriteit moet hebben; **D66** wil zowel kijken naar bestaande panden als nieuwbouw, gezien de aantallen waarom het gaat; de fractie wil kwalitatief goed bouwen en zichzelf de ruimte geven om op bepaalde plekken de hoogte in te gaan;
    - het **CDA** vraagt hoe D66 aankijkt tegen de participatie die niet voor hoogbouw is; **D66** denkt dat participatie vooral laat zien dat niet alles wat daaruit komt ook kan; uiteindelijk komt het dus op de gemeenteraad aan, die wel steeds naar mensen luistert;
    - **Democraten Hilversum** vraagt waarom D66 6.000 woningen wil laten bouwen als het aantal huishoudens tot 2040 maar met 2.000 groeit; **D66** weet dat de huishoudens kleiner worden en dat het aantal huishoudens ook groeit; de fractie juicht niet over hoogbouw, maar wil een gezonde stad;
    - de **SP** wil bijdragen aan de stip aan de horizon om de auto terug te dringen;
    - **BVNL** citeert de heer Wierickx van huurdersbelangenvereniging De Alliantie die aangaf dat 14.000 mensen een woning zoeken en die oproept om na te denken over andere woonvormen; 6.000 woningen zou gezien dat citaat te weinig zijn;
    - de **VVD** steunt de opvatting dat luisteren naar participanten iets anders is dan meegaan met wat zij zeggen.

GroenLinks:

- is benieuwd wat er volgens Democraten Hilversum in een andere omgevingsvisie zou moeten staan; **Democraten Hilversum** geeft de voorkeur aan meer dorp in plaats van stad en maakt bezwaar tegen het geen keuzes maken en geen kaders aangeven; de omgevingsvisie lijkt een verstedelijkingsagenda te bevatten;
- meent dat participanten het dorpse waarderen, maar de stedelijke voorzieningen heel belangrijk vinden, zodat zij de conclusie dat alles dorps en laagbouw moet blijven niet deelt;
    - de **ChristenUnie** wijst op nuancerende opmerkingen van participanten over hoogbouw en hun besef dat zij dat begrepen; **Democraten Hilversum** stelt dat te maken keuzes

gebaseerd moeten zijn op de bestaande kwaliteit en bijbehorende zaken als parkeren en woningbouw;
- **D66** wijst erop dat de visie wel degelijk richting bevat; **Democraten Hilversum** leest dat niet;
- de **PvdA** vraagt aan welke amendementen D66 voor de omgevingsvisie denkt; **D66** antwoordt bouwhoogten minder scherp vast te leggen en meer te kiezen voor voetgangers en fietsers;
- de **ChristenUnie** vraagt of een amendement nodig is voor de fietsbrug bij de J. Geradtsweg; wethouder **Walters** beveelt dat amendement aan;
- **Democraten Hilversum** vraagt of het geamendeerde voorstel nog naar Arcadis moet om te laten doorrekenen voor het in inspraak wordt gebracht**;** de heer **Bakker** licht toe dat Arcadis de maatregelen in hoofdstuk 4 doorrekent; maatregelen schrappen of toevoegen kunnen dan leiden tot een nadere doorrekening.
- het **CDA** is blij met de mogelijkheid tot amendering voor inspraak en vraagt wie er besluit over een nadere doorrekening; wethouder **Walters** wil daarover nog ambtelijk advies vragen.

Wethouder **Walters**:
- stelt voor als thema's voor het stadsgesprek de auto, de energietransitie en de bouwhoogte te kiezen. **Verschillende fracties** geven aan daar nu nog geen uitsluitsel over te kunnen geven. **D66** en **VVD** stellen voor bij het stadsgesprek ook mensen te informeren over de keuzes die gemaakt moeten worden.

Advisering aan de raad
Alle fracties maken een voorbehoud, met uitzondering van **Democraten Hilversum** dat het stuk niet rijp voor de raad vindt.

De **voorzitter** sluit de vergadering om 23.42 uur.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 1 februari 2023,

De griffier, De voorzitter,